

Subject Area
Social Service

Year: 2022
Vol: 8 Issue: 102
PP: 3171-3180

Arrival
15 July 2022

Published
30 September 2022

Article ID Number
64632

Article Serial Number
31

Doi Number
<http://dx.doi.org/10.2922/8/sssj.64632>

How to Cite This Article
Yıldırım, N. & Yıldırım, K. (2022). "Mesleki Uygulama Modelinin Öğrencilere Katkısı Açısından Önemi (Sakarya Üniversitesi Örneği)" International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) Vol:8, Issue:102; pp:3171-3180

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Mesleki Uygulama Modelinin Öğrencilere Katkısı Açısından Önemi (Sakarya Üniversitesi Örneği)¹

The Importance of the Professional Practice Model in Terms of its Contribution to Students (Sakarya University Example)

Neşide Yıldırım¹ Kazım Yıldırım²

¹ Doç. Dr., Iğdır Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, Iğdır, Türkiye

² Doç. Dr., Iğdır Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü, Iğdır, Türkiye

ÖZET

Ön lisans eğitimi veren Meslek Yüksekokulları, 4 yarıyıllık programlarının bir dönemini uygulamalı olarak yaptırmaktadırlar. Üçüncü veya dördüncü yarıyılıda işyeri uygulaması yapan öğrenci, işyeri sorumluluklarını, işçi-işveren ilişkilerini, iş güvenliği sistemlerini ve yeni teknolojileri uygulamalı olarak öğrenecektir. Sakarya Üniversitesi Meslek Yüksekokulları İşyeri Uygulaması Eğitim Yönergesi'nde belirtildiği gibi öğrenciler, mesleklerini ilgilendiren iş yerlerinde, meslek uzmanlarının gözetiminde pratik uygulamalarını yaparken, mesleki becerilerini geliştirmelerinin yanı sıra ileriye yönelik istihdam imkânını da elde edebileceklerdir.

Uygulamalı derslerin temel amacı, öğrencilerin kapsamlı bir profesyonel yönetimi etkin bir şekilde yerine getirmek için kendi meslek görev ve rollerini öğrenme fırsatına sahip olmalarıdır. İşyerinin amaçları ve verilen hizmetler, öğrencinin işyerinde uygulamasına öncülük eder. Sakarya Üniversitesi Meslek Yüksekokulları, sanayi, sağlık, hizmet, turizm, gıda ve tarım sektörlerine nitelikli işgücü sağlamak amacıyla programlarını günümüz koşullarına uyarlayarak Türkiye'nin ilk 3+1 eğitim modelini geliştirmiştir. Projenin ana hedefi, 4 dönem üzerinden verilen eğitimlerin, 3 döneminin okulda teorik ve pratik eğitim, bir döneminin ise tamamen işletmelerde uygulamalı eğitim olarak düzenlenmesidir.

Araştırmada anket ve gözlem metodu kullanılmıştır. Çalışma; uygulamanın öğrenci, istihdam, sorumluluklar, organizasyon, üretim ve iş güvenliği, yeni teknolojiler ve işçi -işveren ilişkisi açısından değerlendirilmesine dayalıdır.

Anahtar Kelimeler: Meslek, Uygulama, Model, Öğrenci, Katkı

ABSTRACT

Vocational Schools providing associate degree education have one semester of their 4-semester programs applied. In the third or fourth semester, the student will learn workplace responsibilities, employee-employer relations, occupational safety systems and new technologies practically. As stated in the Sakarya University Vocational Schools Workplace Practice Training Directive, students will be able to develop their professional skills while making their practical applications under the supervision of professional experts in workplaces related to their profession, as well as obtaining employment opportunities for the future.

The main purpose of the applied courses is for students to have the opportunity to learn their professional duties and roles in order to effectively carry out a comprehensive professional management. The aims of the workplace and the needs of the services provided lead the student's practice in the workplace. Sakarya University Vocational Schools developed Turkey's first 3+1 education model by adapting their programs to today's conditions in order to provide qualified workforce to industry, health, service, tourism, food and agriculture sectors. The main goal of the project is to organize the training given over 4 terms, 3 terms as theoretical and practical training at school, and one term as applied training in enterprises.

Questionnaire and observation method were used in the research. Study is based on the evaluation of the application in terms of student, employment, responsibilities, organization, production and job security, new technologies and employee-employer relationship.

Keywords: Profession, Practice, Model, Student, Contribution

1. GİRİŞ

Mesleki uygulama, sanayii üniversite iş birliğinin örneği olarak değerlendirilmelidir. Beceri, davranış ve iş görme alışkanlığı kazandırmak için uygulanmakta olan bir sistemdir. İş dünyasının ihtiyaç duyduğu nitelikli, meslek eğitimi almış ve sorumluluk sahibi bireyler yetiştirmek için Meslek Yüksekokulu programlarında 4 yarıyıllık eğitim öğretimin, yalnızca bir yarı dönemi bu program uygulamalı olarak yürütülmektedir.

Sakarya Üniversitesi Senatosu tarafından hazırlanan "Sakarya Üniversitesi Meslek Yüksekokulları İşyeri Uygulaması Eğitim Yönergesinin" birinci maddesinde uygulamanın öğrencilere neler kazandırabileceğine ilişkin amaç belirtilmiştir. Buna göre "Öğrencilerin üçüncü ve/veya dördüncü yarıyıldarda alacakları 'İşyeri Uygulaması' dersi kapsamında";

- ✓ Nitelikli meslek elemanı olarak görev yapacakları işyerilerindeki sorumluluklarını,
- ✓ İşçi-işveren ilişkilerini,

¹ 2. Uluslararası Türk Dünyası Mühendislik ve Fen Bilimleri Kongresi'nde sunulan bildirinin genişletilmiş şeklidir (7-10 Kasım 2019, Antalya).

- ✓ Organizasyon, üretim ve iş güvenliği sistemlerini,
- ✓ Ve yeni teknolojileri tanımlarını sağlayıcı faaliyetler, olarak dört hususa işaret edilmiştir.

Biraz daha sadeleştirirsek, uygulama yapan öğrencinin; iş yeri sorumluluklarını, işçi-işveren ilişkilerini, iş güvenliği sistemlerini ve yeni teknolojileri, bizzat iş yerlerinde, pratik yaparak öğrenebilmesi hedeflenmiştir. Yönergede belirtilmemiş olmakla birlikte ilave olarak öğrencilerin, mesleklerini ilgilendiren iş yerlerinde meslek uzmanlarının gözetiminde pratik uygulamalarını yaparken, mesleki becerilerini geliştirmelerinin yanında ileriye yönelik istihdam imkânını elde edebileceği zeminini de yakalayabileceklerini düşünüyoruz.

Aslında uygulama derslerinin temel hedefi, öğrencilerin mesleki yönetim aracılığı ile kendi mesleğini ilgilendiren rol ve görevlerini etkin bir şekilde yerine getirmeyi öğrenmesine imkân sağlamaktır. Öğrencinin kuruluştaki uygulamalarına, kurumun amaçları ve hizmet verilen müracaatçı sistemlerinin ihtiyaçları yön verir.

Sakarya Üniversitesine bağlı Meslek Yüksekokulları, programlarını günümüz şartlarına uyarlayarak sanayi, sağlık, hizmet, turizm, gıda ve tarım sektörlerine nitelikli iş gücü kazandırmak amacı ile Türkiye’de ilk defa uygulanan 3+1 Eğitim Modelini geliştirmiştir. Projenin ana hedefi, 4 dönem üzerinden verilen eğitimlerin, 3 döneminin okulda teorik ve pratik eğitim, bir döneminin ise tamamen işletmelerde uygulamalı eğitim olarak düzenlenmesidir. Üçüncü dönemdeki bu uygulama, araştırmamızın konusunu teşkil etmiştir. Araştırma, öğrenci görüşlerinin belirlenen kapalı uçlu anketle sorulan soruların cevaplarıyla sınırlıdır ve aşağıda metot, materyal ve analiz bölümünde ayrıntıları ana başlıklar halinde verilmiştir.

Çalışma; giriş, metot ve materyal, bulgular ve yorum, analiz ve sonuç kısmı olmak üzere dört ana başlık ve bu başlıkların ayrıntılarından oluşan ara başlıklardan ibaret olarak uygulamalı olarak sürdürülmüştür. Giriş kısmında belirtilen dört ana özellik, öğrenci açısından değerlendirilerek sonuçlandırılmıştır. Özellikle uygulamanın istihdama olan katkısı, öğrenciler açısından irdelenmiştir. Bilgi toplama aracı olarak konunun içeriğine uygun olarak tarafımızdan geliştirilen anket ve gözlem teknikleri kullanılmıştır. Teorik kısmında kullanabileceğimiz kaynaklar bulunmadığından araştırma, tamamen uygulamalı olarak sürdürülmüştür.

2. METOT VE MATERYAL

Araştırmanın Konusu ve Amaç: Araştırma, Sakarya Üniversitesi Meslek Yüksekokullarında Uygulanan 3+1 Mesleki Uygulama Modelinin Öğrenciler Açısından Değerlendirilmesiyle ilgilidir. Amaç uygulama (staj) yapan ikinci sınıf öğrencilerinin bu uygulamayla ilgili değerlendirmelerini tespit etmek ve uygulamanın kazanımlarını tartışmaktır.

Araştırmanın Varsayımları: Araştırma;

- ✓ Uygulamayla öğrencilerin, meslek elemanı olarak görev yapacakları işyerlerinde sorumluluklar yüklenebilecekleri,
- ✓ İşçi-işveren ilişkileri konusunda deneyim kazanacakları,
- ✓ Organizasyon, üretim ve iş güvenliği sistemlerini kavrayacakları,
- ✓ Yeni teknolojileri tanıma imkânı elde edecekleri varsayımına dayanmaktadır.

Araştırmanın Hipotezi: Sakarya Üniversitesi Meslek Yüksek Okullarının ikinci sınıfına geçtikten sonra, üçüncü yarıyıldan itibaren uygulama yapan öğrencilerin, yaptıkları uygulamaların kazanımlarına ait olarak varsayımda sınırlanan konuların anket yoluyla öğrenci görüşlerine dayalı değerlendirilmesinin tartışılmasıdır.

Araştırmanın Sınırlılıkları: Araştırma; Sakarya Üniversitesi, Sakarya Meslek Yüksekokulu ve Hendek Meslek Yüksekokulunda üçüncü yarıyıldan itibaren, 3+1 Mesleki Uygulama Modeli kapsamında değişik işletmelerde uygulama yapan öğrencilerin, uygulamanın kendilerine kazandırdıkları kazanımların, anket yoluyla kendilerine sunulan kapalı uçlu sorulardan elde edilen verilerin değerlendirilmesiyle sınırlıdır.

Tarafımızdan hazırlanan anket soruları, 2015-2016 öğretim yılında Sakarya ve çevresindeki işletmelerde uygulama yapan öğrencilere, tesadüfi yöntemle belirlenerek toplamda 25 sorudan oluşan anket uygulanmıştır. Anket, iki yüz yedi denek üzerinde gerçekleştirilmiştir (Tablo,1-2).

Metot, Materyal ve Veri Toplama Teknikleri: Araştırmada ölçme aracı olarak anket ve gözlem teknikleri kullanılmıştır. Anket sorularının hazırlanmasında ilk etapta bu konuda uygulama yapmış öğrenci ve uygulamanın içerisinde yer alan öğretim elemanlarının bilgisine müracaat edilmiş ve anket soruları bu kapsamda hazırlanmıştır. Tercihle kolay ulaşım ve hızlilik belirli ölçüt olmuştur. Hazırlanan çoktan seçmeli ve kapalı uçlu anket soruları örneklem olarak belirlenen öğrencilere bizzat uygulanmış ve uygulama sonucunda elde edilen veriler tarafımızdan yüzdelik analizleri yapılarak değerlendirilmiştir.

Araştırmanın Evreni ve Değerlendirme: Sakarya Üniversitesi, Sakarya Meslek Yüksekokullarında okuyan öğrencilerdir. Meslek yüksekokulların tümüne ulaşmak kolay ve mümkün olmadığı için Sakarya ve Hendek Meslek Yüksekokullarının, üçüncü yarıyıldan itibaren, 3+1 Mesleki Uygulama Modeli kapsamında değişik işletmelerde uygulama yapan öğrencilerden oluşan örneklem grubu seçilmiştir. Çalışma, örneklem grubunun ankete verdiği cevapların değerlendirilmesi ve bu değerlendirmeden elde edilen sonuç ve önerilerden ibarettir. Tablo 1 ve 2 de her iki meslek yüksekokulunda anket sorularını cevaplandıran bölümler ve öğrenci sayıları verilmiştir.

Tablo 1: Hendek Meslek Yüksek Okulunda Ankete Katılan Öğrenci Sayıları ve Bölümler

BÖLÜM	ÖĞRENCİ SAYISI	ERKEK	KADIN	TOPLAM	%
Pazarlama	15	11	4	15	27.27
İşletme Yönetimi	24	10	14	24	43.63
Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	16	9	7	16	29.09
GENEL TOPLAM	55	30	25	55	99.99=100

Tablo 2: Sakarya Meslek Yüksek Okulunda Ankete Katılan Öğrenci Sayıları ve Bölümler

BÖLÜMLER	ÖĞRENCİ SAYISI	ERKEK	KADIN	TOPLAM	%
Elektrik	16	16	-	16	10.52
Halkla İlişkiler ve Tanıtım	19	9	10	19	12.50
İnşaat Teknolojisi	14	14	-	14	9.21
Lojistik	18	7	11	18	11.84
Basın ve Yayıncılık	11	7	4	11	7.23
İşletme Yönetimi	23	11	12	23	15.13
Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı	8	1	7	8	5.26
Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	10	2	8	10	6.57
Otomotiv Teknolojisi	8	8	-	8	5.26
Endüstriyel Kalıpcılık	9	9	-	9	5.92
Makine Resim ve Konstrüksiyon	10	5	5	10	6.57
Gaz ve Tesisat Teknolojisi	6	6	-	6	3.94
GENEL TOPLAM	152	95	57	152	99.95

Araştırmanın Örnekleme: Sakarya Üniversitesi, Sakarya Meslek Yüksekokulu (152) ve Hendek Meslek Yüksekokulunda (55) üçüncü yarıyıldan itibaren, 3+1 Mesleki Uygulama Modeli kapsamında değişik işletmelerde uygulama yapan, toplamda iki yüz yedi öğrenciden oluşmuştur (Tablo 3).

Tablo 3: Sakarya ve Hendek Meslek Yüksek Okulunda Ankete Katılan Toplam Öğrenci Sayıları

MESLEK YÜKSEKOKULU	TOPLAM SAYI	ERKEK	KADIN	GENEL TOPLAM %
HENDEK	55	30 (%54,54)	25 (%45,45)	26.57
SAKARYA	152	95 (%62,50)	57 (%37,50)	73.42
GENEL TOPLAM	207	125 (%60,38)	82 (%39,61)	99.99

Veri Analizi: Anket uygulaması tamamlandıktan sonra elde edilen veriler istatistiksel işleme tabii tutulmak üzere bilgisayara işlenmiştir. Çözümleme ve yorumlar klasik usullerle tarafımızdan yapılmıştır. Grupların çeşitli özellikleri (bölüm, cinsiyet vb.) yüzdeler üzerinden “bulgular ve yorum” bölümünde dört ana başlık şeklinde değerlendirilmiştir.

Ankete katılan bölümler; Sakarya Meslek Yüksekokulu’ndan İşletme Yönetimi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım, Elektrik, Lojistik, Basın Yayıncılık, İnşaat Teknolojisi, Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı, Otomotiv Teknolojisi, Endüstriyel Kalıpcılık, Makine Resim ve Konstrüksiyon, Gaz ve Tesisat Teknolojisi bölümleri (152 kişi) ve Hendek Meslek Yüksek Okulu’ndan Muhasebe ve Vergi Uygulamaları, Pazarlama, İşletme Yönetimi (55 kişi) dir. Bu bölümlerin ikinci sınıf (üçüncü ve dördüncü yarıyıl) 3+1 uygulaması yapmış öğrencileri arasından tesadüfi olarak seçilen, 207 öğrenciye 25 sorudan oluşan kapalı uçlu anket uygulanmıştır. Dört ana başlık altında gruplandırılan anket sorularının sonunda birer açık uçlu soru da yöneltilmiş fakat açık uçlu sorulara cevap veren olmamıştır. Sorular test şeklinde olup, seçenekler tarafımızdan verilmiş ve her seçeneği işaretleyen öğrenci sayısına göre yüzdeler üzerinden incelenmiş ve değerlendirilmiştir. Bu açıdan denek seçimi, uygulama yapmış ikinci sınıf öğrencileri arasında bilinçli olarak tercih edilmiştir.

Analizde Takip Edilen Yol ve Yürütülen Mantık: Çalışmada elde edilen veriler bölüm bazında değil, okul bazında değerlendirilmiştir. Okullara ait tablolar farklı düzenlenmiş, fakat yorumlar aynı metin üzerinden; Hendek Meslek Yüksekokulu için “Hendek”, Sakarya Meslek Yüksekokulu için “Sakarya” ifadesi kullanılarak yapılmıştır. Sonuç kısmında zikredildiği gibi, her iki okulun verilerinde ciddi anlamda yaklaşımlar vardır. Bu da düzenlenen soruların isabetli olduğunun göstergesi olarak yorumlanmıştır (Tablolarda yer alan üst rakam frekansı, alt rakam %’lik oranını göstermektedir).

Tabloların verilerine bakıldığı zaman en yüksek oranları “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçenekleri almıştır. Bu iki seçeneğin verileri olumlu olarak görüldüğünden oran verileri birlikte değerlendirmiştir. Aynı

şekilde “katılmıyorum” ve “kesinlikle katılmıyorum” seçeneklerinin verileri ise, olumsuz olarak düşünülmüş ve bu iki seçeneğin sonuçları çoğunlukla birlikte değerlendirilmiştir. “Fikrim yok” seçeneği ayrı değerlendirmeye tabi tutulmuş, bazen de anlamlı sonuç oluşturmadığı gerekçesiyle “diğerleri” ifadesiyle birlikte yorumlanmıştır. Verilerin analiz ve yorumlamasında takip edilen yol ve yürütülen mantık bu anlayışla sürdürülmüştür.

3. BULGULAR, YORUM VE ANALİZ

Eğitim sistemlerinin temel amacı, ülkenin nitelikli insan gücünü yetiştirmek ve insanlarına gerekli mesleki eğitim sağlamaktır. Bunu gerçekleştirmek bakımından her eğitim kademesi, yetiştireceği insan modelini, sahip olduğu eğitim felsefesi ve insan gücü politikasını belirleyerek, teorik ve pratik eğitim imkânlarını seferber eder. Bütün toplumların çabası bu anlamda daha kaliteli ve daha nitelikli insan yetiştirmenin yolunu bulabilmektir. Bu anlamda Meslek Yüksekokulları ara insan gücü yetiştirmek bakımından önemli modellerden biridir ve uzun yıllar Türkiye’de eğitim faaliyeti yürütmektedirler.

Sakarya Üniversitesi Meslek Yüksekokullarında uygulanan 3+1 mesleki uygulama modelinin, okul-işyeri çalışmasında; teori ve pratiğin uygulanması açısından önemli bir proje olarak, birden fazla bileşenli bir sistem şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Sistemin sağlıklı işleyişi, süreçte görev alan tüm tarafların (öğrenci, iş yerleri-işletmeler, rehber hoca ve iş yeri uygulayıcı rehberi gibi) işleyişi bilmeleri; görev ve sorumlulukların bilincinde olmaları, karşılıklı beklentilerin farkında olarak uygun davranış, beceri ve uygulama sergilemeleri ve karşılaşılan problemlerin çözümüne ortak bir anlayışla katkıda bulunmalarına bağlıdır. Tüm bu etmenlerin incelenmesi, sistemin verimli işleyişini sağlama açısından önemlidir. Bu ise sistematik ve sürekli bir değerlendirme çalışmasını gerekli kılmaktadır. *Sistemin bileşeni olan öğrenci, işin odak noktasıdır.* Amaç öğrencinin nitelikli eğitimidir; niteliğin ölçülmesi ise diğer uygulama bileşenlerinin değişik yönlerden ele alınarak incelenmesine bağlıdır. Anlaşıldığı üzere kesin sonuçlar ve kesin ölçüler açısından değil, sadece yaklaşım açısından daha belirgin, daha olumlu ve daha pozitif sonuca ulaşılabilir; her inceleme ve incelemelerin ortaya koyduğu sonuç ve öneriler, pratik eğitime yaklaşım olarak bazı fikirler verebilir.

Gerçekten de 3+1 eğitim modeli uygulaması ile öğrenciler üzerinde beklenen amaçlar gerçekleşebiliyor mu? Öğrenciler, sistemin kendisinden bekledikleri kazanımları elde edebiliyorlar mı? Gibi kazanımlarını hangi derecede elde edebileceklerine ilişkin incelemeye dayalı bu çalışmanın -diğer bileşenlerin verileriyle değerlendirmeye esas alınabilirse- pratik eğitim açısından daha olumlu sonuçlara ulaşılabilirliğini varsayıyoruz. Çalışmanın katkısının, pratik eğitimin sonuçları ve sonuçlardan elde edilen öneriler olacağını düşünüyoruz.

Çalışma, dört ana başlık altında yorumlanarak sürdürülmüştür. Nitelikli meslek elemanı olarak görev yapacakları işyerlerindeki sorumluluklar açısından, işçi-işveren ilişkileri açısından, organizasyon, üretim ve iş güvenliği sistemleri açısından ve yeni teknolojileri tanımlarını sağlayıcı faaliyetler açısından.

3.1. Sorumluluklar Açısından Kazanımlar

Bu başlık altında toplamda altısı kapalı, biri açık uçlu olmak üzere yedi soru sorulmuştur. Bilindiği gibi okullardaki teorik çalışmalar iş disiplini kazandırma konusunda yeterli olmayabilir. Bu açıdan iş yerlerindeki sorumluluk ve iş disiplinine yönelik tavırlar ve kazanımlar öğrencilerin ileride yapabilecekleri işler konusunda önemli mesleki kazanımlar elde etmesini sağlar. Bu bölümdeki anket soruları sorumluluk kazanımlarına yönelik düzenlenmiş, iş yerinin kazandırdığı sorumluluk disiplini öğrencilerin cevaplarına göre yüzdelik olarak değerlendirilmiştir. Açık uçlu soruya cevap verilmediği için değerlendirme dışında tutulmuştur. Bu konudaki sorular ve sorulardan elde edilen verilerin değerlendirmesi aşağıdadır.

“3+1 mesleki eğitim modeli ile yaptığım stajla mesleki görevlerim konusunda sorumluluklar kazandım” sorusuna Hendek Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin %30,90’ı katıldıklarını, %45,45’i ise kesinlikle katıldığını belirtmişlerdir. Her iki seçeneğin toplam oranı Hendek %83,73- Sakarya %88,15 dir. Bu seçenekte fikrinin olmadığını beyan edenlerin oranı Hendek %16,36- Sakarya %11,18 dir.

“3+1 mesleki eğitim modeli bana iş disiplini kazandırdı” sorusuna ankete katılanların %30,90’ı katıldıklarını, %67,27’ si kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Her iki seçeneğin toplamı Hendek %98,71- Sakarya %92,10 gibi oldukça yüksek bir orandır. Bu soruda katılmadığını beyan edenlerin oranı Hendek %1,8- Sakarya %4,60’dir.

“3+1 mesleki eğitim modeli ile işe geliş gidiş saatlerinin önemini kavradım” seçeneğinde katıldığını ve kesinlikle katıldığını beyan edenlerin toplam oranı Hendek %98,17- Sakarya %93,41’dir. Kesinlikle katılmayanların oranı Hendek %1,81- Sakarya %0,65’dir.

“3+1 mesleki eğitim modeli bana iş yerindeki kurallara uygun hareket etme sorumluluğunu kazandırdı” sorusunda katılan ve kesinlikle katılanların oranı Hendek %87,26, Sakarya %89,46’dir. Bu soruda Hendek öğrencileri %10,90

fikrinin olmadığını, Sakarya öğrencileri %6,57 oranla beyan etmiştir. Soruya, Hendek %1,81- Sakarya %3,94'lik oranla katılmadığını ifade etmiştir.

“3+1 mesleki eğitim modeli ile amirlerimin verdikleri görevin önemini ve görev yapmanın sorumluluğunu kazandım” sorusuna Hendek %87,26- Sakarya %83,07'lik oranla olumlu olarak katılmıştır. Hendek %12,72- Sakarya %13,15'lik oranla fikrinin olmadığını ifade etmiştir. Diğerleri anlam ifade etmediği için yorumlanmamıştır.

Bu bölümün son sorusu “3+1 Mesleki eğitim modeli ile işe devamlılığın sorumluluğunu kazandım” şeklindedir. Hendek %83,62- Sakarya %93,41'i tarafından olumlu karşılanırken, Hendek %10,90- Sakarya %6,57 fikri olmadığını, Hendek %5,45'le katılmadığını ifade ettiklerini görüyoruz (Tablo 4, 5).

Tablo 4: 3+1 Mesleki Eğitim Modelinin Öğrencilere Kazandırdığı Sorumluluklar Açısından Kazanımlar (Hendek Meslek Yüksek Okulu)

SORULAR	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
3+1 mesleki eğitim modeli ile yaptığım stajla mesleki görevlerim konusunda sorumluluklar kazandım.	-	-	9 %16,36	21 %38,28	25 %45,45
3+1 mesleki eğitim modeli bana iş disiplini kazandırdı.	-	1 %1,81	-	17 30,90	37 67,27
3+1 mesleki eğitim modeli ile işe geliş gidiş saatlerinin önemini kavradım.	1 %1,81	-	-	20 %36,36	34 %61,81
3+1 mesleki eğitim modeli bana iş yerindeki kurallara uygun hareket etme sorumluluğunu kazandırdı.	-	1 %1,81	6 %10,90	19 %34,54	29 %52,72
3+1 mesleki eğitim modeli ile amirlerimin verdikleri görevin önemini ve görev yapmanın sorumluluğunu kazandım.	-	-	7 %12,72	18 %32,72	30 %54,54
3+1 Mesleki eğitim modeli ile işe devamlılığın sorumluluğunu kazandım	-	3 %5,45	6 %10,90	23 %41,81	23 %41,81

Tablo 5: 3+1 Mesleki Eğitim Modelinin Öğrencilere Kazandırdığı Sorumluluklar Açısından Kazanımlar (Sakarya Meslek Yüksek Okulu)

SORULAR	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
3+1 mesleki eğitim modeli ile yaptığım stajla mesleki görevlerim konusunda sorumluluklar kazandım.	-	1 %0,65	17 %11,18	61 %40,13	73 %48,02
3+1 mesleki eğitim modeli bana iş disiplini kazandırdı.	7 %4,60	-	8 %5,26	52 %34,21	85 %55,92
3+1 mesleki eğitim modeli ile işe geliş gidiş saatlerinin önemini kavradım.	-	1 %0,65	9 %5,92	64 %42,10	78 %51,31
3+1 mesleki eğitim modeli bana iş yerindeki kurallara uygun hareket etme sorumluluğunu kazandırdı.	-	6 %3,94	10 %6,57	62 %40,78	74 %48,68
3+1 mesleki eğitim modeli ile amirlerimin verdikleri görevin önemini ve görev yapmanın sorumluluğunu kazandım.	1 %0,65	5 %3,28	20 %13,15	52 %34,21	74 %48,68
3+1 Mesleki eğitim modeli ile işe devamlılığın sorumluluğunu kazandım	-	-	10 %6,57	75 %49,34	67 %44,07

3.2. Organizasyon, Üretim ve İş Güvenliği Açısından Kazanımlar

Bu bölümde toplam olarak yedi ayrı kapalı uçlu ve biri açık uçlu soru sorulmuştur. Açık uçlu soruya cevap alınmadığı için devre dışı bırakılmıştır. Adı geçen her iki Meslek Yüksek Okulunda uygulama yaparak ankete katılan her bir öğrencinin sorulara verdikleri cevapların analizleri aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 6 ve 7'nin verilerine bakıldığı zaman yüksek oranları “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçeneklerinin aldığı görülür. Burada da aynı metot takip edilerek iki seçeneğin verileri olumlu değerlendirilmiş ve iki seçeneğin oran verileri birlikte yorumlanmıştır. Aynı şekilde “katılmıyorum” ve “kesinlikle katılmıyorum” seçeneklerinin verileri ise olumsuz olarak kabul edilmiş ve bu iki seçeneğin verileri de birlikte değerlendirilmiştir.

“Sakarya Üniversitesi Meslek Yüksek Okullarında bir dönemlik staj uygulaması (3+1 mesleki eğitim modeli) ile işyerinde yaptığım staj sonucunda iş yerinin sosyal güvenlik sistemine dâhil olduğumu öğrendim” diyenlerin oranı

Hendek %58,17- Sakarya %73,68'dir. Fikrinin olmadığını beyan edenler Hendek %32,72-Sakarya %18,42 iken, katılmadığını ve kesinlikle katılmadığını ifade edenlerin oranları Hendek %9,08-Sakarya %7,68'dir.

“Staj yaptığım iş yerinde iş güvenliği uygulamasının varlığını öğrendim” diyenlerin oranı Hendek %83,62 – Sakarya %78,28 iken, fikrim yok seçeneğini işaretleyenlerin oranı, Hendek %9,09- Sakarya %10,52'de kalmıştır. Diğer iki seçeneğin (katılmıyorum, kesinlikle katılmıyorum) oranı, Hendek %7,2- Sakarya %11,18'dir.

“Staj yaptığım iş yeri ile öğrenim gördüğüm meslek yüksekokulu arasındaki organizasyonu anladım” sorusuna Hendek %89,09- Sakarya %78,81 oranla olumlu cevap verirken, diğer oranlar; Hendek %10,91- Sakarya, fikrim yok, %11,84, katılmıyorum %9,14'dür.

“3+1 mesleki staj esnasında çalışanların iş yerinde ve sosyal hayatta dayanışma ve yardımlaşma içerisinde bulduklarını gördüm” sorusuna toplamda Hendek %63,62 oranla katılıyorum, kesinlikle katılıyorum şeklinde cevap verirken-Sakarya %75,00 oranla cevap vermiştir. Diğer seçeneklere cevap verenlerin oranları sırasıyla, Hendek; katılmıyorum %18,18 ve fikrim yok %18,18-Sakarya, katılmıyorum, kesinlikle katılmıyorum %12,46, fikrim yok %12,50'dir.

“3+1 stajı ile yasal organizasyonlar (Sosyal Güvenlik Kurumu- SGK) hakkında bilgi sahibi oldum” sorusunu olumlu cevaplayanların oranı Hendek %94,54- Sakarya %79,86'dır. Diğer seçeneğe cevap verenlerin oranları Hendek için anlamlı bir fark oluşturmamıştır, toplamda %5,44; Sakarya ise fikrim yok %13,81, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum %6,42'dir.

“Staj yaptığım iş yerinde organizasyon içerisinde örgütlenmenin (sendika, vakıf, dernek) önemini kavradım” sorusunu olumlu cevaplandıranların oranı Hendek %50,09, Sakarya ise %80,25 oranla cevap vermiştir. Fikrinin olmadığını beyan edenler; Hendek %30,90, katılmıyorum %14,54, kesinlikle katılmıyorum %3,63; -Sakarya, fikrim yok %14,73, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum %5,15'tir.

“Sakarya Üniversitesi Meslek Yüksek Okullarında bir dönemlik staj uygulaması (3+1 mesleki eğitim modeli) ile işyerinde yaptığım staj sonucunda iş yerinin sosyal güvenlik sistemine dâhil olduğunu öğrendim” sorusuna olumlu cevap verenlerin oranı Hendek %58,17- Sakarya %73,68'dir. Diğer sorulardaki seçenekler için Hendek fikrim yok %32,72,- Sakarya 18,42; katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum, Hendek %9,08- Sakarya %7,68'dir (Tablo 6, 7).

Tablo 6: Organizasyon, Üretim ve İş Güvenliği Açısından Kazanımlar (Hendek Meslek Yüksek Okulu)

SORULAR	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Sakarya Üniversitesi Meslek Yüksek Okullarında bir dönemlik staj uygulaması (3+1 mesleki eğitim modeli) ile işyerinde yaptığım staj sonucunda iş yerinin sosyal güvenlik sistemine dâhil olduğunu öğrendim.	2 %3,63	3 %5,45	18 %32,72	19 %34,54	13 %23,63
Staj yaptığım iş yerinde iş güvenliği uygulamasının varlığını öğrendim	1 %1,81	3 %5,45	5 %9,09	18 %32,72	28 %50,90
Staj yaptığım iş yeri ile öğrenim gördüğüm meslek yüksekokulu arasındaki organizasyonu anladım	2 %3,63	1 %1,81	3 %5,45	24 %43,63	25 %45,45
3+1 mesleki staj esnasında çalışanların iş yerinde ve sosyal hayatta dayanışma ve yardımlaşma içerisinde bulduklarını gördüm.	-	10 %18,18	10 %18,18	18 %32,72	17 %30,90
3+1 stajı ile yasal organizasyonlar (Sosyal Güvenlik Kurumu- SGK) hakkında bilgi sahibi oldum.	-	1 %1,81	2 %3,63	20 %36,36	32 %58,18
Staj yaptığım iş yerinde organizasyon içerisinde örgütlenmenin (sendika vakıf, dernek) önemini kavradım	2 %3,63	8 %14,54	17 %30,90	9 %16,36	19 34,54
Sakarya Üniversitesi Meslek Yüksek Okullarında bir dönemlik staj uygulaması (3+1 mesleki eğitim modeli) ile işyerinde yaptığım staj sonucunda iş yerinin sosyal güvenlik sistemine dâhil olduğunu öğrendim.	2 %3,63	3 %5,45	18 %32,72	19 %34,54	13 %23,63

Tablo 7: Organizasyon, Üretim ve İş Güvenliği Açısından Kazanımlar (Sakarya Meslek Yüksek Okulu)

SORULAR	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Sakarya Üniversitesi Meslek Yüksek Okullarında bir dönemlik staj uygulaması (3+1 mesleki eğitim modeli) ile işyerinde yaptığım staj sonucunda iş yerinin sosyal güvenlik sistemine dâhil olduğunu öğrendim.	1 %0,65	11 %7,23	28 %18,42	51 %33,55	61 %40,13
Staj yaptığım iş yerinde iş güvenliği uygulamasının varlığını öğrendim	8 %5,26	9 %5,92	16 %10,52	57 %37,50	62 %40,78
Staj yaptığım iş yeri ile öğrenim gördüğüm meslek yüksekokulu arasındaki organizasyonu anladım	-	14 %9,21	18 %11,84	65 %42,63	55 %36,18
3+1 mesleki staj esnasında çalışanların iş yerinde ve sosyal hayatta dayanışma ve yardımlaşma içerisinde bulduklarını gördüm.	6 %3,94	13 %8,52	19 %12,50	57 %37,50	57 %37,50
3+1 stajı ile yasal organizasyonlar (Sosyal Güvenlik Kurumu- SGK) hakkında bilgi sahibi oldum.	1 %0,65	9 %5,92	21 %13,81	57 %37,50	64 %42,10
Staj yaptığım iş yerinde organizasyon içerisinde örgütlenmenin (sendika vakıf, dernek) önemini kavradım	1 %0,65	7 %4,60	22 %14,73	67 %44,07	55 %36,18
Sakarya Üniversitesi Meslek Yüksek Okullarında bir dönemlik staj uygulaması (3+1 mesleki eğitim modeli) ile işyerinde yaptığım staj sonucunda iş yerinin sosyal güvenlik sistemine dâhil olduğunu öğrendim.	1 %0,65	11 %7,23	28 %18,42	51 %33,55	61 %40,13

3.3. Yeni Teknolojiler ve İstihdam Açısından Kazanımlar

Bu alanda sekizi kapalı uçlu biri açık uçlu soru sorulmuş, açık uçlu soruya cevap veren olmadığı için değerlendirme dışı bırakılmıştır. Sekiz sorunun ilk dördü yeni teknolojilerin kazanımları, son dördü ise istihdama katkı açısından kazanımlardan ibarettir. Bu bölümde de yüksek orandaki cevapların olumlu olduğunu görüyoruz.

İlk soru olan “3+1 mesleki eğitim stajı ile işyerinde yeni teknolojilerle tanıştım” seçeneğine Hendek özelinde %100 katılım olmuştur. Sakarya ise aynı soruya %87,17 ile olumlu cevap vermiştir. Sakarya için diğer seçenekler %7.13 fikrim yok ve %5.53 ile katılmıyorum şeklindedir.

“3+1 mesleki eğitim modeli sonucunda işletmede bulunan yeni teknolojileri kullanarak pratik bilgi sahibi oldum” seçeneğini olumlu cevaplandıranların oranı; Hendek %85,55-Sakarya %84,21’dir. Fikri olmadığını beyan edenlerin oranı; Hendek %9,09-Sakarya %5,26’dir. Katılmıyorum, kesinlikle katılmıyorum seçeneğini işaretleyenlerin oranı; Hendek %1,81- Sakarya %10,52’dir.

“3+1 eğitim modeli ile işyerindeki teknolojilerin üretimdeki önemini anladım” seçeneğini, Hendek %94,53-Sakarya %81,57 oranında olumlu bulurken, Hendek için anlamlı fark oluşturmayan %5’lik oran diğer seçenekleri cevaplandırmışlardır (katılmıyorum %3,63, fikrim yok %1,81). Sakarya ise bu seçenekte %12,50 fikri olmadığını beyan ederken %5,92’si katılmadığını ifade etmişlerdir.

Uygulama ile tecrübenin önemini belirten, “3+1 mesleki eğitim modeli esnasında kullandığım yeni teknolojiler ileride yapacağım çalışmalar konusunda bana tecrübe kazandırdı” sorusu Hendek %67,26’lık bir dilim ile olumlu bulmuş, %21,81 oranında fikrinin olmadığını beyan edenlerin yanında, %10,90’lık bir dilim ile bu soruya katılmıyorum seçeneğini cevaplandırmışlardır. Sakarya ise aynı soruya %79,06 ile olumlu, %14,47’si fikrinin olmadığını ve %5,91 ile olumsuz cevap vermiştir.

Tecrübeyi ilgilendirilen diğer soru ise 3+1 mesleki eğitim modeli sayesinde okulu bitirince yapabileceği işler ve iş yerleri konusunda tecrübe sahibi olmakla ilgilidir. Bu soruya Hendek %74,54- Sakarya %89,46 oranında olumlu cevap verirken, Hendek %25,45-Sakarya %10,54 civarındaki oranla diğer seçenekleri işaretlemişlerdir.

Öğrencinin okuldan mezun olmasıyla birlikte yapabileceği işler konusunda çevre kazanması veya iş bağlantıları sağlanmasına yönelik peş peşe üç tane soru sorulmuştur. Bunlar:

“3+1 mesleki eğitim modeli sayesinde ileride çalışabileceğim iş imkânı elde ettim”;

“3+1 mesleki eğitim modeli sayesinde iş konusunda bana referans olabilecek iş çevresi kazandım”

Ve “İstihdam konusunda bana imkân sağlayacak çevre kazandım”dır.

Bu sorular yüksek oranlarda olumlu cevap bulmuştur. Birinci soruda Hendek %78,17- Sakarya %86,83; ikinci soruda Hendek %96,36- Sakarya %94,72, üçüncü soruda ise Hendek %76,35-Sakarya %82,23 oranında olumlu

cevap vermiştir. En yüksek oran ikinci soruda, yani ileride yapabileceği iş konusunda elde ettiği referansa yönelik olmuştur (Tablo 8, 9). Her iki okul için diğer seçenekler anlamlı farklar oluşturmadığı için yorumlanmamıştır.

Tablo 8: Yeni Teknolojiler ve İstihdam Açısından Kazanımlar (Hendek Meslek Yüksek Okulu)

SORULAR	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
3+1 mesleki eğitim stajı ile işyerinde yeni teknolojilerle tanıştım.	-	-	-	22 %40	33 %60
3+1 mesleki eğitim modeli sonucunda işletmede bulunan yeni teknolojileri kullanarak pratik bilgi sahibi oldum.	-	1 %1,81	5 %9,09	26 %47,27	21 %38,28
3+1 eğitim modeli ile işyerindeki teknolojilerin üretimdeki önemini anladım	-	2 %3,63	1 %1,81	18 %32,72	34 %62,81
3+1 mesleki eğitim modeli esnasında kullandığım yeni teknolojiler ileride yapacağım çalışmalar konusunda bana tecrübe kazandırdı	-	6 %10,90	12 %21,81	14 %25,45	23 %41,81
3+1 mesleki eğitim modeli sayesinde okulu bitirince yapabileceğim işler ve iş yerleri konusunda tecrübe sahibi oldum	1 %1,81	2 %3,63	11 %20	19 %34,54	22 %40
3+1 mesleki eğitim modeli sayesinde ileride çalışabileceğim iş imkânı elde ettim	2 %3,63	9 %16,36	1 %1,81	20 %36,36	23 %41,81
3+1 mesleki eğitim modeli sayesinde iş konusunda bana referans olabilecek iş çevresi kazandım	1 %1,81	-	1 %1,81	22 %40	31 %56,36
İstihdam konusunda bana imkân sağlayacak çevre kazandım	2 %3,63	3 %5,45	8 %14,54	17 %30,90	25 %45,45

Tablo 9: Yeni Teknolojiler ve İstihdam Açısından Kazanımlar (Sakarya Meslek Yüksek Okulu)

SORULAR	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
3+1 mesleki eğitim stajı ile işyerinde yeni teknolojilerle tanıştım.	3 %1,97	7 %4,60	11 %7,23	59 %38,81	72 %47,36
3+1 mesleki eğitim modeli sonucunda işletmede bulunan yeni teknolojileri kullanarak pratik bilgi sahibi oldum.	2 %1,31	14 %9,21	8 %5,26	57 %37,5	71 %46,71
3+1 eğitim modeli ile işyerindeki teknolojilerin üretimdeki önemini anladım	-	9 %5,92	19 %12,50	67 %44,07	57 %37,50
3+1 mesleki eğitim modeli esnasında kullandığım yeni teknolojiler ileride yapacağım çalışmalar konusunda bana tecrübe kazandırdı	2 %1,31	7 %4,60	22 %14,47	50 %32,89	71 %46,71
3+1 mesleki eğitim modeli sayesinde okulu bitirince yapabileceğim işler ve iş yerleri konusunda tecrübe sahibi oldum	1 %0,65	2 %1,31	13 %8,55	64 %42,10	72 %47,36
3+1 mesleki eğitim modeli sayesinde ileride çalışabileceğim iş imkânı elde ettim	-	3 %1,97	17 %11,18	58 %38,15	74 %48,68
3+1 mesleki eğitim modeli sayesinde iş konusunda bana referans olabilecek iş çevresi kazandım	1 %0,65	1 %0,65	13 %8,55	51 %33,55	86 %56,57
İstihdam konusunda bana imkân sağlayacak çevre kazandım	-	2 %1,31	25 %16,44	65 %42,76	60 %39,47

3.4. İşçi İşveren İlişkisi Açısından Kazanımlar

Çalışan ile çalıştıran arasında sıkı bir bağımlılık ilişkisi vardır. Bağımlı olarak çalışanların tümü işçi olarak kabul edilir. İşçi farklı tanımları olmakla birlikte iş kanununa göre; “İşverenle yaptığı sözlü ya da yazılı sözleşmeye dayanarak ister bedensel ister zihinsel nitelikte olsun, herhangi bir işte ücret karşılığı çalışan kişiyi” ifade eder. İşveren ise “bir hizmet akdine dayanarak herhangi bir işte ücret karşılığı işçi çalıştıran tüzel veya gerçek kişidir”. Bu bölümdeki sorular bu alana yönelik olarak düzenlenmiştir. Meslek Yüksekokulları teknik düzeyde ara eleman yetiştiren kurumlar olması bakımından, mezunları hem belirli kurumlarda çalışan hem de kendi işini kuran girişimci bireyler olacaklardır. Başka bir deyişle bir iş yerinde belirli ücret karşılığı çalışan işçi veya işçi çalıştıran işveren statüsüne sahip olacaklardır.

Bu alana yönelik olarak toplamda beşi kapalı biri açık olmak üzere altı anket sorusu düzenlenmiştir. Açık uçlu soru burada da değerlendirme dışında tutulmuştur zira cevap veren olmamıştır.

Tablo 10: İşçi İşveren İlişkisi Açısından Kazanımlar (Hendek Meslek Yüksek Okulu)

SORULAR	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
3+1 mesleki eğitim modeli ile işyerinde işçi ve işveren ilişkilerinin pozisyonlarını öğrendim	2 %3,63	5 %9,09	12 %21,81	13 %23,63	23 %41,81
3+1 mesleki eğitim modeli bana mesleki dayanışmanın önemini kazandırdı.	-	4 %7,27	3 %5,45	21 %38,28	27 %49,09
3+1 mesleki eğitim modeli ile uygulama yaptığım işyerinde deneyimli bireylerden mesleğimle ilgili olarak mesleki kazanımlar elde ettim.	3 %5,45	3 %5,45	5 %9,09	20 %36,36	24 %43,63
3+1 mesleki eğitim modeli ile işyerinin mevzuatıyla (Kanun, Yönetmelik, Kural vb.) ilgili bilgiler edindim.	-	5 %9,09	3 %5,45	23 %41,81	24 %43,63
3+1 mesleki eğitim modeli ile çalışanlarla işverenin karşılıklı hak ve görevlere sahip olduğu bilgisini kazandım.	-	-	7 %12,72	22 %40	26 %47,27

Tablo 11: İşçi İşveren İlişkisi Açısından Kazanımlar (Sakarya Meslek Yüksek Okulu)

SORULAR	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
3+1 mesleki eğitim modeli ile işyerinde işçi ve işveren ilişkilerinin pozisyonlarını öğrendim	-	-	20 %13,15	64 %42,10	68 %44,73
3+1 mesleki eğitim modeli bana mesleki dayanışmanın önemini kazandırdı.	-	6 %3,94	17 %11,18	53 %34,86	76 %50,00
3+1 mesleki eğitim modeli ile uygulama yaptığım işyerinde deneyimli bireylerden mesleğimle ilgili olarak mesleki kazanımlar elde ettim.	8 %5,26	2 %1,31	21 %13,81	57 %37,50	64 %42,10
3+1 mesleki eğitim modeli ile işyerinin mevzuatıyla (Kanun, Yönetmelik, Kural vb.) ilgili bilgiler edindim.	-	5 %3,28	12 %7,89	58 %38,15	77 %50,65
3+1 mesleki eğitim modeli ile çalışanlarla işverenin karşılıklı hak ve görevlere sahip olduğu bilgisini kazandım.	-	1 %0,65	15 %9,86	65 %42,76	71 %46,71

Değerlendirmede yukarıdan beri takip edilen metot burada da sürdürülmüştür. Sorular; işçi- işveren ilişkisi, iş mevzuatı ve mesleki deneyime sahip kişilerin öğrencilere kazandırdıkları deneyimlerle ilgilidir.

İlk soru; “3+1 mesleki eğitim modeli ile işyerinde işçi ve işveren ilişkilerinin pozisyonlarını öğrendim” tarzındadır. Bu soruya olumlu cevap verenlerin oranı Hendek %65,44 – Sakarya %86,83’tür. Katılmadığını beyan ederek olumsuz cevap verenlerin oranı Hendek %12,72’dir. Fikrinin olmadığını beyan edenlerin oranı ise Hendek %21,81 – Sakarya %13,15’dir.

“3+1 mesleki eğitim modeli bana mesleki dayanışmanın önemini kazandırdı” sorusuna Hendek %87,37 – Sakarya %84,86 oranı ile yüksek bir nispeti temsil etmiştir. Bu seçenekteki soruya katılmadığını beyan edenlerin oranı Hendek %7,27- Sakarya %3,94, fikrinin olmadığını beyan edenlerin oranı Hendek %5,45- Sakarya %11,18’dir.

Bu bölümün üçüncü sorusu mesleki deneyimle ilgilidir. “3+1 mesleki eğitim modeli ile uygulama yaptığım işyerinde deneyimli bireylerden mesleğimle ilgili olarak mesleki kazanımlar elde ettim” sorusuna verilen cevapların; Hendek %79,99- Sakarya %79,60’la olumlu olmuştur. Burada Hendek %9,09’luk bir kesim fikri olmadığını beyan ederken, %10,90’lık dilim ise soruya katılmadığını belirtmiştir. Sakarya ise %13,81 ile fikri olmadığını beyan etmiştir.

“3+1 mesleki eğitim modeli ile işyerinin mevzuatıyla (Kanun, Yönetmelik, Kural vb.) ilgili bilgiler edindim” sorusuna verilen cevapların analizine bakılınca burada da soruya olumlu katılanların oranı oldukça yüksek olmuştur. Hendek %85,44 – Sakarya %88,80. Katılmadığını beyan edenlerin oranı Hendek %9,09 – Sakarya %3,28 iken, fikrinin olmadığını beyan edenlerin oranı Hendek %5,45 – Sakarya %7,89’dur.

“3+1 mesleki eğitim modeli ile çalışanlarla işverenin karşılıklı hak ve görevlere sahip olduğu bilgisini kazandım” türündeki bölümün son sorusuna ise Hendek %87,27- Sakarya %89,47’si katılarak olumlu cevaplandırırken, Hendek %12,72- Sakarya %9,86’lık bir oranla fikrinin olmadığını beyan etmiştir (Tablo 10, 11).

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1. Sonuçlar

Bu çalışmada Sakarya Üniversitesi Meslek Yüksekokullarında “3+1 eğitim modelinin uygulanmasıyla öğrenciler üzerinde beklenen amaçların ve kazanımların hangi derecede gerçekleştiği incelenmiştir. Toplamda yirmi beş sorudan oluşan ve bilgi edinme aracı olarak kullanılan anketler, dört ana başlık halinde ve farklı iki meslek yüksekokuluna (Hendek ve Sakarya) uygulanmıştır. Amaç, çalışmanın giriş kısmında, varsayım ve hipotez aşamasında belirlenen dört ana unsurun; uygulama sonucunda, hangi oranlarda gerçekleşmiş olduğunun tespitidir. Her iki meslek yüksekokulunda alınan sonuçların analizinde dört ana unsur olumlu olarak gerçekleşmiştir.

Özetle, bu anketin sonucuna göre 3+1 uygulamasıyla öğrenciler:

- ✓ Sorumluluk kazanmıştır: Hendek Meslek Yüksekokulu öğrencileri yüksek (%83,73) oranda olumlu; Sakarya Meslek Yüksekokulu öğrencileri yüksek (%88,15) oranda olumlu (Tablo 4 ve 5).
- ✓ Organizasyon, üretim ve iş güvenliği açısından kazanımlar elde etmiştir: Hendek Meslek Yüksekokulu öğrencileri yüksek (%89,09) oranda olumlu; Sakarya Meslek Yüksekokulu öğrencileri yüksek (%78,81) oranda olumlu (Tablo 6 ve 7).
- ✓ İşçi-işveren ilişkisi açısından kazanımlar sağlamıştır: Hendek Meslek Yüksekokulu öğrencileri yüksek (%65,44) oranda olumlu; Sakarya Meslek Yüksekokulu öğrencileri yüksek (%86,83) oranda olumlu (Tablo 8 ve 9).
- ✓ Yeni teknolojiler ve istihdam açısından kazanımlar elde etmiştir: Hendek Meslek Yüksekokulu öğrencileri yüksek (%100) oranda olumlu; Sakarya Meslek Yüksekokulu öğrencileri yüksek (%87,17) oranda olumlu (Tablo 10 ve 11).

Bu sonuçlara göre araştırmanın hipotezi doğrulanmıştır. Pratik, uygulama veya staj; insanın mesleki hayatının devamı için, belirli bir döneminde ihtiyaç duyduğu eğitim faaliyeti olarak tarih boyunca varlığını sürdürmüştür. Türk eğitim tarihinde ve geleneğinde bu durum, “çırak, kalfa ve usta” şeklinde formüle edilmiştir. Böyle bir eğitim aynı zamanda insanın en merkezi ekonomik, sosyal ve psikolojik faaliyet alanlarından biridir. Öğrenme çağında, çocukluk ve gençlik devresinde insanın, öğrenci olarak; teorik ve pratik bilgiyle birlikte, görgü kuralları ve meslek edinmek ihtiyacı vardır. Öğrenme aşamasında edindiği meslek, şahıs olarak kendisine hayat boyu bir uğraşı, toplumuna ise o anlamda bir katkı olacaktır.

Sakarya Üniversitesi Meslek Yüksekokullarında uygulanan “3+1 mesleki uygulama modeli”; teori ve pratiğin uygulanması açısından proje olarak denemektedir. Zaten her eğitim modeli, aynı zamanda birer denemedir. Amaç, öğrencinin nitelikli eğitimidir; niteliğin ölçülmesi ise uygulama bileşenlerinin değişik yönlerden incelenmesine bağlıdır. Kesin sonuçlar ve kesin ölçütler açısından değil, yaklaşım açısından daha belirgin, daha olumlu ve daha pozitif sonuç için gerekli ve önemlidir. Her inceleme ve her incelemenin ortaya koyduğu sonuç ve öneriler, pratik veya teorik eğitime yaklaşım açısından bazı fikir ve katkılar sunacaktır.

4.2. Öneriler

Yukarıda belirtilen sonuçlar dikkate alınır; Sakarya Üniversitesi Meslek Yüksek Okullarında uygulanan “3+1 mesleki uygulamanın” öğrenciler açısından olumlu sonuçlar doğurduğunu; bundan dolayı Türkiye geneline yaygınlaştırılmasının önemli bir aşama olabileceğini düşünüyoruz. Öğrencilerin iş yerlerinde yaptıkları uygulamaları, Türkiye’nin geneline yaygınlaştırılmasını öneriyoruz. Ayrıca, uluslararası nitelikte ve ikili eğitim anlaşmalarıyla, özellikle iş yeri stajlarının (uygulamaların) dünyanın gelişmiş ülkelerine doğru yaygınlaştırmanın, öğrencilere; *sorumluluk, istihdam, işçi-işveren ilişkisi ve yeni teknolojilerin öğrenilmesi açısından* çok önemli kazanımlar sağlayacağını ve bunun için uğraşılması gerektiğini belirtmek istiyoruz.

KAYNAKÇA

1. Sakarya Üniversitesi Meslek Yüksekokulları İşyeri Uygulaması Eğitim Yönergesi.
2. 5857 Sayılı İş Kanunu, R. G. 10.6.2003 tarih ve Sayı: 25134.
3. Yıldırım, Neşide ve Yıldırım, Kazım (1997), Eğitim Sosyolojisi, Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Masaüstü Yayıncılık, Edirne.